

Barbora Barteková

Konkurence zájmen *some* a *any* v podmínkových větách

Pronouns *some* and *any* in conditional clauses

Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky

Praha, září 2009

Posudek oponenta

Předložená bakalářská práce se zabývá výskytem existenciálního kvantifikátoru *some* (včetně pronominálních kompozit: *some-*) v podmínkových větách a zároveň zkoumá významové rozdíly mezi *some* a *any*.

V úvodní části autorka nastiňuje základní problematiku: *some*, řadící se k tzv. „assertive forms“, se obvykle vyskytuje v oznamovacích větách kladných, zatímco *any*, řadící se k tzv. „non-assertive forms“, je spjato s větami tázacími a zápornými. *Some* se však může vyskytovat i v podmínkových větách, jejichž kontext bývá tradičně chápán jako „non-assertive“.

V teoretické části autorka nejdříve podrobně vysvětluje pojmy „assertive / non-assertive forms“ a „assertive / non-assertive kontext“, poté přechází k definici existenciálních kvantifikátorů *some* a *any* z hlediska jejich funkce a významu. Nakonec se věnuje definici a klasifikaci podmínkových vět. Autorka si všímá jak typu podmínky („direct / indirect condition“, „open / hypothetical / rhetorical“), tak sekundárních funkcí, které může daná věta vyjadřovat. Domnívám se, že klasifikace podmínkových vět by mohla být přesnější a přehlednější: základní dělení podmínkových vět je na věty vyjadřující „direct“ a „indirect condition“. „Direct conditional clauses“ pak mohou vyjadřovat „open, hypothetical or rhetorical condition“.

Práce je metodologicky založena na získání 100 příkladů podmínkových vět se *some* z textů obsažených v Britském národním korpusu. V případě, že autorce nestačil daný materiál (100 příkladů na podmínkové věty se *some*), neváhala v korpusu dohledat odpovídající příklady s *any*, aby mohla učinit patřičné srovnání, což je třeba obzvlášť ocenit.

Jádrem práce je vlastní analýza (4. kapitola) excerpovaných podmínkových vět, které jsou souhrnně a kvantitativně uvedeny v několika přehledných tabulkách (4.1.). Tabulky shrnují následující údaje: nejčastější spojky (tj. *if* a *unless*) uvozující podmínkové věty se *some*; dále typ podmínky, kterou daná věta vyjadřuje; časový odkaz v hlavní a vedlejší větě a dosah negace. Za přínosnou bych označila zejména kapitolu 4.3., kde autorka zkoumá podmínkové věty se *some* ze sémantického hlediska. Autorka poukazuje na to, že *unless* je na rozdíl od *if* bezpříznakové a tudíž se *some* ve větách uvozených touto spojkou vyskytuje pravidelně. Dále je podstatné autorčino zjištění, že právě kladný předpoklad mluvčího nejvýznamněji ovlivňuje výskyt *some* v podmínkových větách. Tyto příklady následně autorka dělí do několika podkategorií (4.3.2.1.- 4.3.2.4.). Nakonec se autorka věnuje větám tzv. „basic proportional / non-proportional“ užití a větám se *some* / *any* v adverbiálním užití, kde se potvrdilo, že *some* vyjadřuje určitou, ale nespécifickou referenci, zatímco *any* vyjadřuje referenci neurčitou. Autorka dochází k závěru, že tzv. „assertiveness“ kontextu převážně závisí na sémantickém výkladu.

Poznámky k jednotlivostem:

- p. 10 – vysvětlení „nonassertiveness“ – V tomto případě by bylo vhodnější držet se původní Quirkovy definice (např. formou citace), aby byl přesný význam zachován: „the question and the negative statement do not claim the truth of the corresponding positive statement“ místo „question the truth of the proposition...“ („to question“ zde chápu jako „zpochybňovat“)
- p. 10 – Jak rozumíte výrazu „to question“ ve větě „In interrogative clausus the positive proposition is not asserted but merely questioned.“? Neměl by být nahrazen jiným výrazem?
- p. 11 – „Prepositions *against, before, without*, e.g. He left before anyone noticed it.“ – na tomto místě by bylo vhodné zmínit, že podle CGEL i podle prof. Duškové jsou tyto výrazy chápány jako spojky.
- p. 17 – definice podmínkových vět, kterou autorka uvádí („convey that the situation in the matrix clause is contingent on that in the subordinate clause“), není obecnou definicí podmínkových vět, nýbrž je definicí podmínkových vět vyjadřujících podmínku přímou („direct condition“).
- p. 24 – „as opposed to“ (nikoli *oppose*)
- p. 26 – Vyjadřuje příklad (4) na str. 26 opravdu mixed condition? Jak je definován „mixed conditional“? V teoretické části na str. 23 je jen krátká zmínka o mixed constructions...
- p. 29 – tabulka 5 by měla ilustrovat různé funkce *some*, ale nejedná se u „pronominal compound“ spíše o formální charakteristiku než funkci?
- p.31 – zde mi není úplně jasný způsob rozdělení kapitoly 4.3.: 4.3.1. „Unless“; 4.3.2. „Positive assumption of the speaker“ – tato kapitola obsahuje jak příklady s *if*, tak s *unless*...

Závěr:

Předložená práce splnila požadavky kladené na bakalářskou práci: Barbora Barteková prokázala nejen schopnost aktivně pracovat s odbornou literaturou, ale i samostatný přístup k analýze zkoumaného materiálu. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím jako výbornou až velmi dobrou.

V Praze 3.9. 2009

Mgr. Gabriela Brůhová

